

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Ilciovca, împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Ilciovca nr.18/19, raionul Florești, Comisia Electorală de Circumscripție raionul Florești nr. 18 și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr. 17 și a hotărârilor nr. 24 și 25 din 30 noiembrie 2024 și restabilirea în drepturile electorale ale candidatului,

împotriva deciziei din 3 decembrie 2024 a Curții de Apel Bălți

*(Dosarul nr. 3ra-919/24
NR. PIGD 2-24136788-03-3a-01122024)*

Art. 54 alin. (6) lit. a) Cod electoral, se interzice concurenților electorali, participanților la referendum și grupurilor de inițiativă: să ofere alegătorilor/susținătorilor bani, bunuri, inclusiv produse alimentare, băuturi alcoolice și produse din tutun, să presteze servicii ori să acorde alte foloase, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor.

Judecătoria Soroca, sediul Central: C. Botnaru,
Curtea de Apel Bălți: A. Garbuz, I. Talpa, N. Costăș

10 decembrie 2024
Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursul depus de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 01 decembrie 2024, avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, s-a adresat cu acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești, Comisia Electorală de Circumscripție raionul Florești nr. 18 și Comisia Electorală Centrală privind anularea Procesului verbal nr.17 și hotărârilor nr.24 și 25 din 30 noiembrie 2024 și restabilirea în drepturile electorale a candidatului.

2. În motivare, a invocat că, prin hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Iliciovca nr.18/19, r-l Florești nr.15 din 24 octombrie 2024, Irina Volciuc a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de primar al s. Iliciovca, r-nul Florești pentru alegerile locale noi din 17 noiembrie 2024.

3. La data de 17 noiembrie 2024, în cadrul primului tur al alegerilor Irina Volciuc a acces în turul doi care urma să fie pe 1 decembrie 2024.

4. A mai indicat că, pe data de 29 noiembrie 2024 la Consiliul Electoral au fost depuse unele sesizări cu privire la faptul că a fost înregistrat un material și inițiat un dosar penal pe faptul presupuselor acțiuni de finanțare ilegală a unui partid politic. Potrivit informațiilor organelor de poliție, este vorba de o înregistrare audio și unele declarații cu privire la unele acțiuni de la alegerile și referendumul republican din data de 20 octombrie 2024. În materialele prezentate nu au fost aduse nicio probă sau careva informații de încălcare a legislației electorale în cadrul alegerilor locale noi din s. Iliciovca, r-nul Florești.

5. Notează că ședința Consiliului Electoral a avut loc la data de 30 noiembrie 2024, dar nici în ședința organului electoral nu au fost aduse argumente legale și probe cu privire la încălcarea legii în cadrul alegerilor din s. Iliciovca.

6. Sub acest aspect opinează că, la ședința Consiliului Electoral Iliciovca au asistat președintele consiliului electoral de circumscripție Florești nr.19 și alți funcționari. Aceștia exercitau, ilegal, presiuni directe asupra membrilor

organului electoral pentru a emite o decizie de anulare a înregistrării. Iar, ca rezultat, după o mulțime de încălcări procedurale ce ține de examinarea contestațiilor, CECE Ilicovca nr.19/218, cu votul a 4 membri pro și 3 contra au votat anularea înregistrării candidatului Irina Volciuc la funcția de primar al s. Iliciovca. Procesul verbal nu conține nici o motivare.

7. Ulterior, la 30 noiembrie 2024, ora 15:54, a fost depusă cererea prealabilă împotriva actului administrativ defavorabil.

8. După depunerea cererii prealabile a recepționat de la CECE Iliciovca hotărârea nr. 24 a organului electoral prin care se anulează înregistrarea candidatului la funcția de primar al comunei Iliciovca. Prin această hotărâre se confirmă procesul verbal din aceeași dată. De asemenea, chiar dacă au informat că actul administrativ deja a fost contestat și se consideră suspendat de drept, CECE Iliciovca imediat adoptă și hotărârea nr. 25 din 30 noiembrie 2024 prin care decide aplicarea ștampilei retras în buletinul de vot în dreptul candidatului Irina Volciuc. Iar, la aceste proceduri administrative reclamanta nu a fost invitată.

9. Referitor la condiția de respectare a remediului extrajudiciar cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, indică reclamanta că procedura prealabilă prevăzută de prevederile Codului administrativ, dar și reglementările specifice de la art. 91 Cod electoral au fost respectate. Cererea prealabilă împotriva actului contestat a fost depusă la organul electoral ierarhic superior – Comisia Electorală Centrală, care la data de 30 noiembrie 2024 a respins cererea.

10. Iar, cu privire la respectarea termenului de contestare a actului administrativ individual, opinează că acest termen a fost respectat conform prevederilor speciale de la art. 95 din Codul electoral.

11. În ceea ce privește revendicarea încălcării, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ, reclamanta opinează că, în textul normativ al art. 17 și art. 189 alin. (1) Cod administrativ „drept vătămat” și „*încălcarea unui drept al său*” se referă la drepturi subiective concrete. Această concluzie este fortificată și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că pentru ca un reclamant să se poată declara victimă, acesta trebuie să prezinte dovezi plauzibile și convingătoare ale probabilității survenirii unei încălcări, la care ar fi supus personal (*cauza Senator Lines GmbH împotriva a cincisprezece state membre ale Uniunii Europene* (cererea nr.45572/00). Deci, hotărârea CECE Iliciovca o vizează direct pe reclamanta Irina Volciuc căreia îi este vătămat un drept fundamental – de a fi ales.

12. Totodată, subliniază că la procedura administrativă contestatarul /reclamantul nu a avut posibilitate de a lua cunoștință din timp cu materialele dosarului administrativ, să-și pregătească poziția sa de apărare, să prezinte probe și argumente, să fie audiat efectiv. Iar, la examinarea și adoptarea

hotărâri nr. 24 și nr. 25 a CECE reclamanta nici nu a fost invitată, nu a avut posibilitate de a se apăra.

13. Astfel, invocând prevederile art. 70, art. 32 alin. (2), art. 83, art. 88, art. 94 din Codul administrativ, consideră că acest fapt reprezintă o gravă încălcare a procedurii și eludarea normelor imperative ale Codului administrativ cu privire la efectuarea unei proceduri administrative.

14. În sensul dat relevă că, unul din principiile generale ale activității autorității publice este principiul legalității, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea (art. 21 Codul administrativ). Autoritățile publice trebuie să aplice tratament egal, să fie imparțiali și să dea dovadă de bună credință (art. 23-25 Cod administrativ).

15. Astfel, consideră că în cadrul proceduri administrative a avut parte de tratament discriminatoriu, contrar legii, fără respectarea bunei credințe și cu o vădită părtinire și dispreț. Atunci când se iau decizii de anulare a înregistrării unui candidat în alegeri, acest fapt reprezintă una din cele mai grave sancțiuni și afectarea unui drept fundamental, la alegeri libere și dreptul de a fi ales.

16. Cu privire la netemeinicia și ilegalitatea actului administrativ contestat, reclamanta consideră că procesul verbal și Hotărârea CECE Iliciovca nr. 24 și nr. 25 din 30 noiembrie 2024 sunt ilegale și neîntemeiate atât din punct de vedere formal cât și pe fond. În primul rând, contrar prevederilor imperative ale legii autoritatea pârâtă practic nu și-a motivat propria hotărâre. Iar, organul electoral nu a dat nici o apreciere informațiilor prezentate, nu a analizat careva probe, nu a constatat legătura cauzală între pretensele încălcări și candidatul Volciuc Irina care respinge categoric acuzațiile aduse. Ce ține de sesizările propriu zise, nu există nici o referire la alegerile din Iliciovca. Nu există nici o probă cu privire la acțiuni ilegale anume la alegerile locale. Dacă sunt alte acuzații care nu au legătură cu Iliciovca aceste urmează a fi examinate separat în procedură generală.

17. În aceste circumstanțe relevă că, doar organele de urmărire penală și organele procuraturii urmează să investigheze minuțios, cu atragerea martorilor, efectuarea altor acțiuni de investigație și de urmărire cu scop de a afla adevărul. Pentru asta este nevoie să fie respectate toate procedurile legale, cu respectarea unui proces echitabil, dreptului la apărare și respectarea principiului prezumției de nevinovăție.

18. Remarcă faptul că, organul electoral nu a examinat de sine stătător circumstanțele de fapt și nu a verificat temeinicia contestațiilor și sesizărilor organelor de poliție cu contrapunerea faptelor și probelor din localitate. Organul electoral a acceptat necondiționat poziția doar a unei părți. În actul administrativ contestat nu a venit cu propria apreciere a motivelor și circumstanțelor, nu a verificat circumstanțele în raport cu candidatul anume, fiind în fața unui act administrativ lipsit total de motivație.

19. Consideră că actul administrativ contestat, contrar prevederilor art.118 Cod administrativ, nu este motivat. Or, motivarea trebuie să justifice prin forța logicii, raționamentelor, probelor și normelor de drept, toate elementele care compun legalitatea actului administrativ, însă, la caz această exigență lipsește.

20. Totodată, încălcările descrise, incertitudinea și netransparența actului administrativ fac dovada caracterului incert al acestuia. Potrivit art.119 alin.(1) Cod administrativ, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert. Caracterul cert, trebuie să denote raționamentul actului administrativ individual emis, astfel, încât dispozitivul să fie rezultatul unei raționament juridic constant, proporțional și previzibil. Astfel, hotărârea CECE nu este motivată și nu este suficient de certă.

21. Dat fiind că actul administrativ contestat nu este motivat referitor la temeiurile de fapt privind anularea înregistrării constituie un act administrativ individual ilegal.

22. Or, măsura oficială întreprinsă de consiliul electoral demonstrează exercitarea dreptului discreționar cu încălcarea prevederilor art. 137 Cod administrativ. Din acest punct de vedere constatarea formală, fără nici o examinare efectivă, cu privire la verificarea temeiurilor de anulare, contravine art. 21 alin. (3) și art. 29 Cod administrativ. Scopul legitim urmărit de către autoritatea pârâtă prin emiterea/întocmirea actului administrativ, nu doar că nu este motivat, dar nici rezonabil.

23. În același timp, deși actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (consiliului electoral) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității. Cu alte cuvinte, autoritatea publică posedă, o marjă discreționară, în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei, adică decizia discreționară trebuie să fie una convenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, potrivit căruia autoritățile publice „trebuie” să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

24. Astfel, consideră reclamanta că autoritatea publică a ignorat în totalitate aceste cerințe legale: regulile de procedură au fost ignorate în totalitate; nu au fost analizate circumstanțele și faptele importante cazului,

iar decizia luată contravine cel mai grav scopului urmărit de lege și care este total disproporționată.

25. Autoritatea pârâtă a ignorat în totalitate argumentele reprezentantului contestatarului, de fapt nici nu a dat posibilitate să fie audiat efectiv. Proiectul hotărârii era deja gata perfectat cu soluția identificată din timp – anularea înregistrării. Organul electoral era înconjurat de poliție și persoane necunoscute. Presiunea față de membrii organului electoral a fost fără precedent. Mai mult ca atât, susține că CECE Iliciovca a sfidat grav procedurile legale de examinare a contestațiilor.

26. Argumentează reclamanta că sesizările din partea organului de poliție în genere urmau a fi declarate inadmisibile, dat fiind faptul că nu se încadrează în condițiile prevăzute la art. 93 și 94 din Codul electoral. Iar organul electoral nu a demarat o procedură de control din oficiu, cel puțin nu există niciun act care ar confirma acest fapt.

27. Astfel, opinează asupra faptului că organul de poliție sau SIS nu este subiect de depunere a astfel de acte în adresa organului electoral. Este necesar de subliniat faptul că organele de poliție, ca instituții de stat nu au dreptul de a se implica în campania electorală și procesele electorale cu scop de a favoriza sau defavoriza vreun candidat în caz contrar suntem în fața unui abuz și depășire gravă a atribuțiilor, în cumul, cu folosirea ilegală a resurse administrative a statului.

28. Suplimentar, organul electoral, anulând înregistrarea a sfidat grav prevederile art. 95 alin. (7) din Codul electoral care prevede că, cererile de anulare a înregistrării, a acreditării sau a confirmării subiecților electorali se depun la organul electoral competent cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor. Cererile depuse după acest termen se examinează concomitent cu centralizarea și confirmarea rezultatelor alegerilor.

29. Cu privire la hotărârea nr. 25 din 30 noiembrie 2024 care a pus în aplicare un act suspendat de drept și a dispus aplicarea ștampilelor retras în buletinele de vot reclamanta menționează următoarele.

30. Hotărârea nr. 25 din 30 noiembrie 2024 cu privire la aplicarea ștampilei retras este ilegală, deoarece contravine direct prevederilor Codului electoral și Codului administrativ.

31. Or, conform art. 101 alin. (5) din Codul electoral, hotărârile organelor electorale și deciziile Consiliului Audiovizualului emise în condițiile prezentului capitol sunt executorii din momentul adoptării, cu excepția cazurilor de suspendare a executării acestora. Executarea hotărârilor organelor electorale adoptate în condițiile art. 102 alin. (5) se suspendă de drept din momentul contestării legalității hotărârilor respective.

32. Potrivit art. 171 alin. (5) Cod administrativ, în cazurile stabilite de lege, suspendarea executării actului administrativ individual survine prin

depunerea unei cereri prealabile sau acțiuni în judecată prin care se contestă actul administrativ individual.

33. Astfel, consideră că, pârâțul nu avea dreptul să adopte nicio hotărâre de executare a actului privind anularea executării până la soluționarea contestației, mai ales că pârâțul a fost informat că se va depune contestație, inclusiv în judecată.

34. Cu referire la acuzațiile de drept penal, notează reclamanta că acuzațiile nefondate menționate în sesizare reprezintă acuzații penale, iar coruperea alegătorilor este infracțiune prevăzută de art. 181¹ din Codul penal.

35. La acest capitol a indicat că, potrivit art. 1 alin. (2) și (3) din Codul de procedură penală: (2) procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. (3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

36. Art. 21 din Constituție și art. 8 din CPP garantează respectarea principiului prezumției nevinovăției. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

37. Potrivit art. 19 alin. (3) CPP, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea. Potrivit art. 269 alin. (1) CPP, competența de a efectua urmărirea penală în privința infracțiunii prevăzute de art. 181¹ Cod penal este atribuită exclusiv Centrului Național Anticorupție. Iar conducerea urmăririi penale se efectuează de procuratura teritorială di raza de acțiune a CNA.

38. Consideră reclamanta că, Inspectoratul de Poliție nici nu avea competența de a examina astfel de plângeri și urma să transmită materialele Centrului Național Anticorupție, dar nu organului electoral. Este martor a unor abuzuri fără precedent din partea organelor statului.

39. Organul de poliție sau altă instituție a statului poate informa organul electoral doar dacă o încălcare de lege este confirmată definitiv prin decizii definitive ale unui agent constatator sau ale instanței de judecată. Solicitarea din partea poliției de a lua măsuri cu un concurent electoral doar în baza unor reportaje din presă care nici nu au legătură cu alegerile locale constituie un grav abuz, iar organele electorale urmează să respingă ca inadmisibile astfel de solicitări.

40. Astfel, chiar dacă, ipotetic ar fi existat careva temeiuri de a depune o cerere de anulare a înregistrării unui candidat, atunci o asemenea acțiune este interzisă de lege. În cazul depistării a careva presupuse încălcări atunci aceste fapte urmează a fi examinate doar în procesul confirmării sau infirmării rezultatelor alegerilor. O astfel de cerere de anulare a înregistrării nici nu a fost depusă conform procedurilor legale, iar organul electoral nu era în drept să inițieze anularea înregistrării unui concurent electoral, mai ales în lipsă totală de suport probatoriu și în condițiile în care nici organul de poliție nu a solicitat acest lucru.

41. Prin acest act administrativ, remarcă reclamanta că este prejudiciată grav, încălcându-i-se drepturile fundamentale la alegeri libere, este restrâns dreptul fundamental de a fi ales, este restrâns grav dreptul la libera exprimare, este discriminat în raport cu alți concurenți electorali, nu i se asigură condiții echitabile la o campanie electorală în conformitate cu principiile constituționale și Codul electoral. Iar, pârâtul, cu regret a ignorat totalmente argumentele menționate de reprezentantul contestatarei, ne mai vorbind de faptul că nu s-a acordat timp de a veni cu probe suplimentare.

42. Astfel, organul electoral investit cu competență materială de examinare a sesizărilor, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil contestat a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice – principiul disponibilității și principiul egalității armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei hotărâri, fără a se lua în calcul argumentele prezentate de contestatar, în condițiile în care procedura de examinare a sesizărilor a plasat reclamantul într-o situație net dezavantajoasă în raport cu adversarii săi, reprezintă un tratament discriminatoriu, inequitabil al concurenților electorali.

43. Astfel, cu toate că reprezentantul contestatarului a adus unele explicații în ședință, CECE nici măcar formal nu a combătut în hotărârea contestată argumentele prezentate, decât prin alegații formale și nemotivate. Prin aceasta organul electoral a sfidat prevederile Regulamentului CEC cu privire la examinarea contestațiilor, întrucât CEC nu a reflectat integral poziția reclamantei nu au fost date explicații privind respingerea argumentelor și probelor acestuia, consideră că autoritatea electorală a avut o atitudine părtinitoare la soluționarea sesizărilor, iar actul administrativ emis este ilegal.

44. Respectiv, autoritatea pârâtă în cadrul puterii sale discreționare, având obligația de a explica de ce a adoptat o anumită conduită din mai multe posibile nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul legii. Or, puterea discreționară nu trebuie confundată cu posibilitatea de a acționa arbitrar sau fără control, cum se pare că ar sugera-o utilizarea cuvântului „discreționar”.

45. Invocând prevederile art. 87 și art. 137 din Codul administrativ, opinează că autoritatea publică a acționat cu rea-credință în exercitarea dreptului discreționar, admițând duble standarde în cadrul examinării unor contestații cu obiect similar.

46. În subsidiar notează că, prin actul contestat, CECE de fapt a sancționat reclamanta pentru fapte pe care nu le-a comis, în legătură cu care a depus plângere penală pentru denunț fals, acțiuni care nu au fost probate și nici confirmate. Este pur și simplu incredibil cum a reușit organul electoral în baza unor sesizări în baza a trei denunțuri false, fără nicio altă probă, fără dezbateri, cu grave încălcări de procedură să accepte necondiționat poziția unei părți și fără, să i se ceară direct, anulează un drept fundamental constituțional cu doar trei zile înainte de alegeri.

47. Or, prin emiterea hotărârii contestate în baza unor denunțuri false, fără confirmarea pretinselor acte ilegale, fără existența vreunui act juridic corespunzător, autoritatea pârâtă, practic a recunoscut că reclamanta este vinovată de infracțiunea prevăzută de art.181¹ Cod penal. Iar, prin aceste acțiuni administrative abuzive este sfidat grav principiul prezumției nevinovăției garantat de art.21 din Constituție și Convenția Europeană.

48. În concluzie relevă că, autoritatea pârâtă a sfidat grav procedurile de examinare a unor contestații și toate procedurile aferente unui proces administrativ; CECE Ilciovca a încălcat grav dreptul de apărare, nu a acordat nici termen suficient de a pregăti apărarea, nici de a prezenta probe și argumente; Autoritatea pârâtă a admis grave erori la apreciere a circumstanțelor prezentei spețe, contare situației de fapt; Autoritatea pârâtă a admis influențarea sa de către organul ierarhic superior, a dat dovadă de părtinire, rea credință, arbitrar și activitate discreționară la adoptarea actului; CECE Ilciovca a adoptat o hotărâre total lipsită de motivare și arbitrară; Nu există nicio legătură causală între acuzațiile aduse și situația de fapt. Nu există nicio probă de încălcări electorale în cadrul alegerilor la funcția de primar al s.Ilciocva; CECE a dat dovadă de subiectivism total la aprecierea normelor legale și metodelor folosite la procedura administrativă; Autoritatea pârâtă a aplicat o sancțiune disproporțională scopului urmărit; CECE Ilciovca a anulat înregistrarea unui concurent electoral cu grava încălcare a procedurii prevăzute la art.95 alin.(7) Cod electoral; Prin anularea înregistrării, pârâtul a admis violarea dreptului fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales, sfidând în acest sens, normele constituționale (art.38) și jurisprudența CEDO (art.3 protocolul I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

49. Prin hotărârea din 01 decembrie 2024 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, s-a respins, ca fiind neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Luchianciuc Nadejda în interesele doamnei Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, din partea Partidului Politic „Renaștere” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Ilicișca nr.18/19, raionul Florești și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr. 17 și a hotărârilor nr. 24 și 25 din 30 noiembrie 2024.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

50. La 01 decembrie 2024 avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 01 decembrie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată înaintate.

51. La 01 decembrie 2024, ora 20:55, de către avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, a fost depusă cererea de apel motivată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

52. Prin decizia din 03 decembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul central, din 01 decembrie 2024, pronunțată în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, din partea Partidului Politic „Renaștere” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Ilicișca nr.18/19, raionul Florești și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr.17 și a hotărârilor nr.24 și 25 din 30 noiembrie 2024 și restabilirea în drepturile electorale a candidatului.

53. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, instanța de fond just a respins argumentul reclamantului invocat că nu a cunoscut și nu a participat la procedurile administrative, nu a avut posibilitatea de a consulta dosarul administrativ și de a prezenta argumente în acest sens, deoarece potrivit legislației electorale fiecare candidat înregistrat dispune de reprezentat în cadrul consiliilor electorale, iar pe parcursul examinării s-a permis și s-a acordat suficient timp pentru familiarizarea cu toate materialele dosarului.

54. A notat că, instanța inferioară corect a reținut că partea reclamantă a dispus de posibilitatea reală de a cunoaște procedurile administrative

organizate de către Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești și de a-și manifesta diligență suficientă în a se prezenta la acestea pentru a-și expune poziția.

55. Instanța de apel a apreciat critic alegațiile părții reclamante precum că CECEC Iliciovca a adoptat hotărârea discreționară în lipsă de probe și cu încălcarea prezumției de nevinovăție, deoarece nu este o hotărâre prin care să fi fost recunoscută vinovată, fără să existe legătură cauzală între faptele sesizate și alegerile din com. Iliciovca, subliniind că, încălcarea interdicției de corupere a alegătorilor prin oferirea de bani se constată de organul electoral competent, inclusiv cu suportul organelor de resort și celor de drept, ceea ce se probează prin materialele administrate de organul de poliție și a SIS, fapt expres indicat la art.54 alin.(7) din Codul electoral. Astfel, Comisia a constatat că actul contestat este în conformitate cu cerințele legale aferente motivării, oferind o evaluare corespunzătoare a argumentelor aduse, ceea ce demonstrează netemeinicia susținerii formulate de contestatar cu privire la acest aspect.

56. Mai mult a reținut instanța de apel, pct.157 din Hotărârea Curții Constituționale nr.134/2016 privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova relevă că, coruperea alegătorilor trebuie privită ca o gravă încălcare a principiilor alegerilor libere și democratice inclusiv a procesului echitabil și transparent al alegerilor. Asemenea încălcări creează precondiții pentru a pune la îndoială legalitatea și legitimitatea alegerilor, de asemenea, aceste încălcări pot influența considerabil asupra rezultatelor alegerilor.

57. Sub acest aspect Colegiul judiciar a remarcat faptul că, caracterul grav al fenomenului coruperii alegătorilor s-a regăsit ca apreciere a temeiniciei declarării neconstituționalității unui partid politic, unde Curtea Constituțională în pct. 153 al Hotărârii nr.10/2023 a stabilit că, finanțarea netransparentă și ilegală a activității Partidului „Șor” și coruperea alegătorilor sunt incontestabile. Aceste acțiuni sistematice, continue și în proporții semnificative limitează în mod substanțial procesul democratic al alegerilor și constituie un factor descurajator nu doar pentru ceilalți concurenți electorali dar și pentru alegătorii care cred sincer în valorile democratice. Curtea subliniază că participarea unui asemenea partid la procesul de formare a voinței de stat nu este permisă într-o democrație liberă.

58. A notat că, în situația în care organului electoral i-a fost expediată sesizarea Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, nr.E/13167, fiind transmisă Consiliului prin intermediul adresei Comisiei Electorale Centrale nr.CEC-8/6799 din 29 noiembrie 2024 și demersul de la Inspectoratul de Poliție Florești cu nr. de înregistrare 34/38-10867 din 29 noiembrie 2024, copia Ordonanței de începere a urmăririi penale prin prisma art.181¹ alin.(1) din Codul penal, în lipsa altor argumente plauzibile, o abordare contrară celei contestate ar fi în contradicție cu scopul urmărit de

legiutor, precum și contrar competenței funcționale care excedă aprecierea veridicității denunțurilor respective.

59. Referitor la argumentul contestatarului precum că organul de poliție și Serviciul de Securitate și Informații nu sunt subiecți de a depune contestații, iar sesizările nu pot fi încadrate prin prisma reglementărilor ce vizează contestațiile electorale instanța de fond corect nu le-a reținut, deoarece în aria electorală, Ministerul Afacerilor Interne deține inclusiv atribuții suplimentare, care reprezintă obligații pozitive ale structurilor acestuia cum ar fi prevenirea, contracararea și constatarea contravențiilor și a infracțiunilor în procesul electoral, precum și acordarea de suport organelor electorale cu scopul de a asigura respectarea actelor administrative cu privire la finanțarea competitorilor electorali, precum și delegarea, după caz, a personalului calificat pentru constituirea grupurilor de lucru în acest sens, fapt reflectat în art. 28 alin. (1) pct. 1) lit. d) și h) din Codul electoral nr.325/2022.

60. Astfel, Colegiul judiciar a reținut că, organele de drept pot sesiza (în cadrul exercitării atribuțiilor funcționale) organele electorale în legătură cu abaterile de la cadrul legal, aceasta fiind o competență a acestora. Respectiv, sesizările înaintate de entitățile publice au un regim distinct de cel al contestațiilor.

61. Cu referire la faptele de intimidare invocate de către partea reclamantă prin participarea la ședința CECEC Ilicișca a președintelui Consiliului electoral al circumscripției electorale raionale Florești nr.18, Colegiul judiciar a considerat că instanța de fond corect le-a apreciat ca fiind neplauzibile, or, atât avocatul Luchianciuc Nadejda, cât și reclamanta Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, nu au prezentat careva probe concludente în acest sens, la fel cum nu s-au prezentat probe și în susținerea celorlalte argumente legate de careva intimidări, influențări, mai ales discriminări, sau că reclamanta ar fi fost tratată cu dispreț și în mod discriminatoriu.

62. A subliniat instanța de apel că, pentru a solicita anularea unui act administrativ individual, reclamanta exercitând dreptul său la acțiune, urmează nu doar la general să-și expună dezacordul cu activitatea administrativă, ci să-și întemeieze cererea de chemare în judecată pe prevederile legii.

63. Astfel a reținut că, instanța de prim nivel corect a conchis că argumentele invocate de avocatul Luchianciuc Nadejda, în interesele lui Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, în vederea anulării Procesului verbal nr.17 și Hotărârilor Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Ilicișca nr.18/19, raionul Florești nr.24 și 25 din 30 noiembrie 2024, nu ating nivelul minim pentru a putea fi reținute ca temei de ilegalitate sau de nulitate ale actului administrativ contestat.

64. Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți a concluzionat că, Consiliul electoral al circumscripției electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești, întemeiat a adoptat deciziile contestate, în acest caz, autoritatea publică și-a valorificat dreptul său exclusiv discreționar și oportunitatea emiterii actului administrativ în sensul art.16 alin.(1), (2) și art.137 și art.225 ale Codului administrativ. Astfel, s-a atestat realizarea unei activități administrative corespunzătoare, fără careva încălcări esențiale care ar fi dus la admiterea acțiunii și anularea deciziei prin care s-au examinat contestațiile prin prisma realizării căii prealabile și nici anterior, la emiterea actelor administrative contestate.

65. Cu titlu subsidiar Colegiul judiciar a reținut că, actele administrative contestate au fost emise cu respectarea procedurii și în conformitate cu legislația în vigoare, prin urmare, autoritatea publică și-a valorificat dreptul său exclusiv discreționar și oportunitatea emiterii actului administrativ în sensul art.16 alin.(1), (2) și art.137 și art.225 ale Codului administrativ.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

66. La 4 decembrie 2024 avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 3 decembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 3 decembrie 2024 și emiterea unei noi decizii prin care să fie admisă contestația depusă.

ARGUMENTELE RECURSULUI

67. În motivarea recursului, avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, a reiterat cele invocate în cererea de chemare în judecată și suplimentar a indicat că, consideră că instanța de apel a emis o hotărârea ilegală și neîntemeiată, în contradicție cu circumstanțele de fapt și de drept ale cazului. Acceptând necondiționat poziția intimatului, fără nicio verificare și analiză a argumentelor recurentului constituie o sfidare gravă a legii și principiului unui proces echitabil.

68. Totodată menționează că, instanța de apel nu a examinat cerințele și argumentele recurentului referitor la legalitatea actului contestat, referitor la procedura adoptării și alte circumstanțe, pentru caz, a ignorat în totalitatea argumentele recurentului cu privire la proporționalitatea aplicării celei mai dure sancțiuni în domeniul electoral - anularea înregistrării.

69. Notează că, instanța de apel în genere nu a examinat argumentele recurentului din cererea de apel, argumente importante prin care a arătat ignoranța instanței de fond de a verifica toate circumstanțele și a nu admite arbitrariul. Instanța de apel, efectiv doar a reproduș aproape identic

motivarea instanței de fond. Practic nu există o decizie motivată a instanței de apel.

70. Reține că, instanța a ignorat în totalitate jurisprudența Curții Constituționale ale RM în materie electorală care prevede expres că instanța nu se poate baza pe presupuneri și pe acte care nu constituie documente constatatoare definitive etc.

71. Instanța de apel nu a dat apreciere circumstanțelor legate de încălcarea gravă a drepturilor la apărare ale recurentului și încălcarea procedurilor administrative de a audiere și de prezentare a probelor.

72. A ignorat că actul administrativ contestat practic nu este motivat și total incert. Instanța de apel a ignorat argumentele cu privire la sfidarea totală a procedurii legale de examinare a contestațiilor electorale și de inadmisibilitate a probelor care nu corespund prevederilor legale.

73. De asemenea, instanța de apel ilegal a stabilit că recurenteii nu i s-au încălcat drepturile de apărare în cadrul procedurii administrative deoarece ar avea reprezentant în organul electoral. Această concluzie este falsă or apelanta nu a avut reprezentant înregistrat în cadrul CECE Ilciovca și nu avea cine să ia cunoștință cu dosarul administrativ. Reprezentanți au fost numai la secțiile de votare care nu au nicio atribuție cu competențele consiliului. Avocatul a luat cunoștință cu materialele doar în tipul ședinței propriu zise dar nu s-a acordat timp pentru a pregăti poziția de apărare, de a educe probe, a solicita audieri etc.

74. Mai indică că, instanța a refuzat să examineze legătura cauzală între prevederea legală aplicată de la art. 54 alin. (7) din Codul electoral și circumstanțele cauzei. Instanța era obligată să examineze pertinenta probelor și toate circumstanțele, fapt ignorat în totalitate.

75. Mai face referire la hotărârii Curții Constituționale nr. 18/2024 cu referire la constituționalitatea prevederilor art. 54 alin (7) și 102 alin. (5) din Codul electoral

76. Astfel indică că, instanța a ignorat aceste principii stabilite de Curte și de jurisprudența CEDO cu privire la accesul la dosarul administrativ examinând formal obiecțiile din contestație. Mai mult ca atât, instanța a ignorat rolul său de a asigura o garanție importantă împotriva arbitrariului. În acest caz instanța era obligată să examineze fondul tuturor alegațiilor dar nu să autentifice sesizările depuse de organele de stat. Faptul că au fost refuzate toate demersurile, toate audierile nu înseamnă altceva decât faptul că instanța nu și-a onorat obligația de garant al verificării legalității actului administrativ.

77. Consideră necesar de remarcat faptul că instanța de apel a încălcat principiul unui proces echitabil și a limitat dreptul la apărare a recurentului.

78. Cu încălcarea gravă procedurilor prevăzute de art. 43 din CPC, instanța a refuzat să examineze și neîntemeiat a respins cererea de strămutare. Prin aceste acțiuni instanța de apel doar a amplificat dubiile cu privire la imparțialitatea judecătorilor de la Curtea de Apel Bălți.

79. Prin astfel de acțiuni, instanța de apel pune la îndoială unul din principiile de bază ale independenței unui tribunal conform art. 6 al CEDO.

80. Instanța de apel a refuzat neîntemeiat să fie audiați autorii acelor sesizări din partea SIS și poliției, a refuzat să fie audiat acea înregistrare pentru a stabili legătura cauzală. Instanța a refuzat să fie invitat la audiere reprezentanții pătratului, a CECE Iliciovca nr. 18/19. Astfel, recurentul nu a avut posibilitate să dea întrebări și să elucideze detalii importante ale speței.

81. Relevă că, instanța nu a dat apreciere faptului că recurentul nu a avut posibilitate să se apere efectiv. Cazul a fost examinat în lipsa recurentului care nu a participat nici la procedura administrativă. Este o gravă încălcare a dreptului la apărare și a unui proces echitabil.

82. Totodată, instanța de fond dar și cea de apel a sfidat prevederile legale deoarece contrar obligației, nu s-a expus asupra circumstanțelor care au importanță pentru caz - anume legătura cauzală între probele aduse și norma materială din codul electoral potrivit căreia ar fi vinovată de coruperea alegătorilor.

83. Instanța a reprodus formal unele alegații generale cu privire la pericolul corupției electorale, principii care nici nu sunt contestate. În același timp instanța nu a verificat dacă aceste principii sunt relevante cazului din speță.

84. Subliniază că, instanța a ignorat argumentul cu privire la imposibilitatea legală de a nula înregistrarea unui concurent electoral cu 5 zile înainte de alegeri, nu a dat nicio apreciere acestui fapt.

85. Instanța nu a constatat niciun printr-un document că apelanta a oferit bani sau bunuri pentru vot în comuna Iliciovca. Aceste circumstanțe nu au fost probate dar alegațiile sunt prezentate de parcă ar fi fost anume așa.

86. Menționează că, instanța nu a analizat efectiv respectarea principiului proporționalității aplicării sancțiunii din perspectiva triplului test conform jurisprudenței CEDO.

87. La fel, instanța a ignorat faptul că hotărârea nr. 25 al CECE Iliciovca cu privire la aplicarea ștampilei Retras era nulă din start dat fiind că actul inițial fuse deja contestat și era suspendat de drept în virtutea prevederilor art. 101 alin. (5) din Codul electoral.

88. Cele mai importante argumente probate prin lege efectiv nu au fost supuse examinării de instanță.

89. Deci, consideră că instanța de apel a examinat formal cauza, nu a cercetat pe deplin starea de fapt a speței și nu a dat un răspuns explicit tuturor problemelor de drept ridicate de către participanții la proces în fața instanței.

90. În final judecătoria Soroca, fără a da răspuns la argumentele invocate în contestație a respins nemotivat pretențiile recurentului.

91. Curtea de Apel Bălți, ca instanță de apel îi revenea o deosebită obligație de a exercita controlul judiciar complet al actelor contestate, în fapt și în drept.

92. Consideră că decizia instanței trebuie să conțină: motivele cu referirea la legea guvernantă. La fel, consideră că instanța judecătorească trebuie să aprecieze probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea mult aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanță judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei.

93. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanță judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

94. Doar în rezultatul examinării mult aspectuale a cauzei, cu cercetarea tuturor probelor poate fi apreciată și evaluată necesitatea restrângerii unor drepturi și libertăți, lucru care a fost omis de către prima instanță.

95. Cu regret, instanțele de judecată în speța dată nu au examinat probele necesare pentru a da o apreciere completă și justă. Circumstanțele descrise în acțiune nu au fost apreciate corect de instanță de apel, deși această analiză trebuia să aibă loc prin prisma art. 3 și 29 din Codul administrativ și anume a scopului urmărit și a proporționalității emiterii actului administrativ contestat. Astfel, instanță de apel, nu a cercetat pe deplin starea de fapt, prin care a neglijat prevederile art. 219 și 238 alin. (2) din Codul administrativ.

96. Omisiunea de a analiza argumentele menționate supra denotă că instanță de apel a încălcat drepturile recurentului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenția Europeană.

97. Consideră că prin omisiunea instanței de apel de a răspunde argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată, apelantul este îndreptățit să susțină că hotărârea de judecată nu este suficient motivată și că poziția sa în cauza de contencios administrativ nu a fost examinată în mod echitabil, ceea ce presupune încălcarea art. 6 din Convenția Europeană.

98. Instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

99. În concluzie indică că, instanța de apel a încălcat principiile unui proces echitabil, a limitat dreptul la apărare a reclamantei, a refuzat toate demersurile legale înaintate și a dat dovadă de comportament părtinitor; instanța de apel, contrar tuturor procedurilor prevăzute de CPC a refuzat primirea cererii de strămutare și remiterea acesteia spre examinare Curții Supreme de Justiție; instanța de apel a ignorat că Autoritatea pârâtă a sfidat grav procedurile de examinare a unor contestații și toate procedurile aferente unui proces administrativ; instanța de apel a ignorat că nu a dat apreciere faptului că CECE Iliciovca a încălcat grav dreptul de apărare, nu a acordat nici termen suficient de a pregăti apărarea, nici de a prezenta probe și argumente; instanța de apel a ignorat a omis că Autoritatea pârâtă a admis grave erori la apreciere a circumstanțelor prezentei spețe, contare situației de fapt; nu a fost dată apreciere faptului că Autoritatea pârâtă a admis influențarea sa de către organul ierarhic superior, a dat dovadă de părtinire, rea credință, arbitrarie și activitate discreționară la adoptarea actului; nu a fost examinat faptul că CECE Iliciovca a adoptat o hotărâre total lipsită de motivare și arbitrară; instanța a ignorat faptul că nu există nicio legătura causală între probele aduse, acuzațiile formulate și situația de fapt, nu există nicio probă de încălcări electorale în cadrul alegerilor la funcția de primar al s. Iliciovca, instanța a ignorat că CECE a dat dovadă de subiectivism total la aprecierea normelor legale și metodelor folosite la procedura administrativă; nu a fost dată apreciere faptului că CECE Iliciovca a anulat înregistrarea unui concurent electoral cu grava încălcare a procedurii prevăzute la art. 95 alin. (7) Cod electoral; Instanța nu a aplicat jurisprudența CEDO și a ignorat că Prin anularea înregistrării, pârâtul a admis violarea dreptului fundamental la alegeri libere și dreptul de a fi ales, sfidând în acest sens, normele constituționale (art. 38) și jurisprudența CEDO (art. 3 protocolul I).

POZIȚIA INRIMARULUI

100. Prin referința depusă la 05 decembrie 2024 prin intermediul poștei electronice Comisiei Electorale Centrale a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat și menținerea hotărârii Curții de Apel Bălți din 03 decembrie 2024.

101. Prin referința depusă la 05 decembrie 2024 și 10 decembrie 2024 prin intermediul poștei electronice Comisia Electorală de

Circumscripție raionul Florești nr. 18 a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil sau după respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

102. Art. 95 alin. (1) din Codul electoral:

„În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.”

103. Art. 95 alin. (8) din Codul electoral:

„Înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin. (1).”

104. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

105. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

106. Art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ

„În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul și menține hotărârea și/sau decizia;

107. Art. 219 alin. (1), (2) din Codul administrativ

„Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces”.

108. Art. 194 alin (2) din Codul administrativ:

„În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

109. Art. 5 din Codul administrativ:

„Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.”

110. Art. 16 alin. (1) din Codul administrativ:

„Dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală.”

111. Art. 17 din Codul administrativ

„Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.”

112. Art. 20 din codul administrativ

„Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.”

113. Art. 22 alin. (1) din Codul administrativ

„Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.”

114. Art. 39 din Codul administrativ:

„Controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.”

115. Art. 38 alin. (3) din Constituția R, Moldova:

„Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

116. Art. 14 din Codul electoral prevede:

„Dreptul de a alege îl au cetățenii Republicii Moldova care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, cu excepția celor privați de acest drept prin hotărârea judecătorească de instituire a măsurii de ocrotire judiciară.”

117. Art. 161 alin. (2) din Codul electoral

„Au dreptul de a fi aleși primari cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 23 de ani și au cel puțin studiile generale obligatorii prevăzute la art.13 din [Codul educației nr.152/2014](#).”

118. Art. 98 alin. (1) pct. 4) și alin (2) din Codul electoral

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva actelor judecătorești ale curților de apel adoptate în cadrul litigiilor electorale.

Acțiunea în contencios administrativ înaintată la instanța de judecată competentă se examinează în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale [Codului administrativ](#).”

119. Art. 96 alin (1) și (3) din Codul electoral:

„Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate.

În cazul contestațiilor privind hotărârile organelor electorale, sarcina probării legalității revine acestor organe.”

120. Art. 37 alin. (1) lit. f) din Codul electoral

„În perioada electorală, consiliul electoral de circumscripție are următoarele atribuții: examinează comunicările și sesizările ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor, depuse de autoritățile administrației publice locale, de întreprinderile, instituțiile și organizațiile implicate în procesul electoral, întreprinde măsuri pe marginea celor comunicate ori sesizate.”

121. Art. 54 alin (6) lit. a) Codul electoral

„Se interzice concurenților electorali, participanților la referendum și grupurilor de inițiativă: să ofere alegătorilor/susținătorilor bani, bunuri, inclusiv produse alimentare, băuturi alcoolice și produse din tutun, să presteze servicii ori să acorde alte foloase, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, în scopul determinării alegătorului/susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor.”

122. Art. 102 alin. (1) și (5) din Codul electoral

„Persoanele fizice și juridice, grupurile de inițiativă, concurenții electorali și participanții la referendum, precum și alți subiecți implicați în procesul electoral care încalcă prevederile actelor normative în domeniul electoral, împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale, împiedică activitatea organelor electorale poartă răspundere în conformitate cu legislația.

Anularea înregistrării se aplică prin hotărâre a organului electoral care a înregistrat subiectul electoral în cazul în care se constată: a) folosirea fondurilor financiare și materiale nedeclarate mai mult de 1% raportat la plafonul mijloacelor ce pot fi transferate în contul fondului electoral sau cel destinat grupului de inițiativă; b) depășirea plafonului fondului electoral sau al celui destinat grupului de inițiativă; c) utilizarea mijloacelor financiare din străinătate, cu excepția donațiilor din partea cetățenilor Republicii Moldova cu venituri obținute în afara țării; d) nesuspendarea din funcție de către candidatul care are această obligație. În acest caz se anulează înregistrarea concurentului electoral, a candidatului independent sau se exclude candidatul respectiv din lista concurentului electoral; e) nerespectarea restricțiilor stabilite la art.16 alin.(2) lit.c)–e) și nedeclararea acestora de către candidat în condițiile art.68 alin.(1) lit.f); f) încălcarea prevederilor art.54 alin.(6) lit .a); g) nerespectarea cerințelor stabilite la art.68, 112, 113 și 139.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

123. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 03 decembrie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar.

124. În asemenea circumstanțe Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

125. Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, completul reține starea de fapt constatată de instanțe și confirmată de părți.

126. La 24 octombrie 2024 prin hotărârea nr. 15 a Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Iliciovca nr.18/19, Irina Volciuc a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, pentru alegerile locale noi din 17 noiembrie 2024 din partea Partidului Politic „Renaștere”.

127. Iar, în cadrul primului tur al alegerilor, Volciuc Irina a acces în turului doi care va avea loc pe data de 1 decembrie 2024.

128. Ulterior, Serviciul de informații și securitate al Republicii Moldova a transmis Consiliului prin intermediul Comisiei Electorale Centrale nr.CEC-8/6799 din 29 noiembrie 2024, notificarea nr. E/13167 și demersul Inspectoratului de Poliție Florești, cu nr. de înregistrare 34/38-10867 din 29 noiembrie 2024, precum și copia Ordonanței de începere a urmăririi penale prin prisma art. 181¹ alin. (1) din Codul penal.

129. Drept urmare, prin hotărârea nr.24 din 30 noiembrie 2024, Consiliul a decis asupra anulării înregistrării candidatului la funcția de primar al comunei Iliciovca, pentru alegerile locale noi din 17 noiembrie 2024 din partea Partidului Politic „Renaștere”, doamna Volciuc Irina.

130. Prin hotărârea nr.25 din 30 noiembrie 2024, Consiliul a dispus ca birourile electorale ale secțiilor de votare nr.18/36 și 18/37 vor aplica, cel târziu până la ora 23:00 a zilei de 30 noiembrie 2024, ștampila cu mențiunea „Retras” în toate buletinele de vot, în dreptul doamnei Volciuc Irina.

131. Tot la 30 noiembrie 2024, avocatul Luchianciuc Nadejda, reprezentanta doamnei Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, din partea Partidului Politic „Renaștere”, a depus la Comisia Electorală Centrală două contestații (cereri prelabile), înregistrate sub nr.CEC-10ALN/4 și CEC-10-ALN/5 din 30 noiembrie 2024, împotriva Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești.

132. Prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.3238 din 30 noiembrie 2024, s-au respins contestațiile (cererile prelabile) nr.CEC-10ALN/4 și CEC-10-ALN/5 din 30 noiembrie 2024, depuse de avocatul Luchianciuc Nadejda, reprezentanta doamnei Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, din partea Partidului Politic „Renaștere”: S-a menținut hotărârea nr.24 din 30 noiembrie 2024 „Cu privire la sesizarea Serviciului de informații și securitate al Republicii Moldova, nr.E/13167, sesizarea Comisiei Electorale Centrale nr.8/6799 și demersul Inspectoratului de Poliție Florești nr.34/38-10867” a Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești. S-a menținut hotărârea nr.25 din 30 noiembrie 2024 „Cu privire la

aplicarea ștampilei cu inscripția „RETRAS” în buletinul de vot pentru cel de-al doilea tur de scrutin al alegerilor pentru funcția de primar al comunei Iliciovca, raionul Florești, din 1 decembrie 2024” a Consiliului electoral al circumscripție electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești.

133. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond Judecătoriei Soroca sediul Central prin hotărârea din 01 decembrie 2024, a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Luchianciuc Nadejda în interesele doamnei Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, din partea Partidului Politic „Renaștere” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr. 17 și a hotărârilor nr. 24 și 25 din 30 noiembrie 2024.

134. Instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate cu apel, prin decizia din 03 decembrie 2024, s-a respins apelul declarat de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul central, din 01 decembrie 2024, pronunțată în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Volciuc Irina, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, din partea Partidului Politic „Renaștere” împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Iliciovca nr.18/19, raionul Florești și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr.17 și a hotărârilor nr.24 și 25 din 30 noiembrie 2024 și restabilirea în drepturile electorale a candidatului.

135. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că soluția emisă de către instanțele ierarhic inferioare de judecată este justă și întemeiată, având la bază un cumul de dovezi administrate, cărora le-a fost data o apreciere juridică cuvenită. Or, din probatoriul administrat s-a stabilit cu certitudine că, hotărârile Consiliului Electoral de circumscripție comunală Iliciovca nr. 18/19 Centrale nr. 24 și nr. 25 din 30 noiembrie 2024 sunt întemeiate, deoarece există o bănuială rezonabilă că Partidul Politic „Renaștere” utilizează fonduri nedeclare, neconforme, venite din străinătate sau prezintă rapoarte de gestiune financiară cu date incomplete, cu privire la finanțarea campaniei electorale, în favoarea candidatului la funcția de primar al comunei Iliciovca din partea partidului politic „Renaștere”, astfel de către organul de urmărire penală a IP Fălești a fost pornit cauza penală nr. 2024380305 în baza art. 181¹ Cod penal.

136. Argumentul avocatului Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Iliciovca, precum că instanța de apel a refuzat să fie audiată înregistrare audio, nu este de natură să schimbe soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare.

137. După cum reiese din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de fond, în timpul cercetării materialelor partea reclamantă n-a pus în discuție chestiunea prin vizualizarea înregistrărilor invocate ca temei pentru anularea înregistrării candidatului.

138. La examinarea în instanța de apel, în termenul de decădere stabilit până la 2 decembrie 2024, ora 09:45 (f.d.235, Vol.I), partea apelantă nu a depus nici un demers de administrare a înregistrării pentru vizualizarea acesteia.

139. Totodată, Completul Curții Supreme de Justiție vizualizând înregistrarea <https://www.deschide.md/articole/audio-bombonele-din-rusia-noi-probe-privind-finantarea-ilegala-a-gruparii-sor-si-scandaluri-interne-din-cauza-banilor-primiti>, în ședință de judecată, constată faptul că, acea înregistrare corespunde cu cele indicate în sesizările Serviciului de infirmații și securitate nr. E/13167, sesizarea Comisiei electorale Centrale CEC-8/6799 și demersul Inspectoratului de Poliție Florești nr. 34/38-10867, fiind vorba de finanțare ilegală a partidului politic și coruperea alegătorilor. În înregistrare Irina Volciuc, candidata Partidului Politic „Renaștere” pentru funcția de primar al comunei Iliciovca din Florești, explică membrilor situația legată de obținerea remunerațiilor financiare, dar fiind faptul că un membru a fost exclus din formațiune pentru perceperea unor comisioane prea mari în schimbul asistenței oferite pentru lichifierea transferurilor.

140. Referitor la argumentul recurenteii că instanța de apel a refuzat primirea cererii de strămutare și remitere acestei spre examinare Curții supreme de Justiție, instanța de recurs menționează că, Curtea de apel Bălți a acordat recurenteii un termen de decădere până la 02 decembrie 2024, ora 09:45 pentru a prezenta cereri și probe, astfel depunerea cererii de strămutare peste termenul indicat de instanța de apel adică 03 decembrie 2024, instanța de apel întemeiat nu a dat curs acesteia, or recurenta a depus cerere peste termenul stabilit de instanță.

141. În context, instanța de recurs menționează, că argumentele recursului, coincid cu argumentele avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc, indicate în cererea de chemare în judecată, care au fost constatate și elucidate pe deplin de către instanța de apel și prima instanță, având la bază cumulumul de probe apreciate cu respectarea normelor de drept material și procedural.

142. Completul de judecată consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

143. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că la caz argumente invocate în recursul declarat nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

144. Din acest motiv, având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt legale și întemeiate, iar motivele recursului invocate în speță în esență sunt similare celor indicate în procesul judecării cauzei, asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat în modul corespunzător, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc și de a menține decizia din 03 decembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

145. În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de avocatul Nadejda Luchianciuc în interesele Irinei Volciuc.

Menține decizia din 03 decembrie 2024 a Curții de Apel Bălți, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Volciuc, candidat la funcția de primar al comunei Ilicișca, împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale comunale Ilicișca nr.18/19, raionul Florești, Comisia Electorală de Circumscripție raionul Florești nr. 18 și Comisia Electorală Centrală, privind anularea Procesului verbal nr. 17 și a hotărârilor nr. 24 și 25 din 30 noiembrie 2024 și restabilirea în drepturile electorale ale candidatului.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc